

EKONOMİK KRİZ VE ARTAN BEDDUALAR

11 Ekim 2023

Yıldırım Koç

Son aylarda ekonomik krizin etkileri daha fazla hissedilmeye başlandığından beri halkımızın bedduaları da arttı.

Türkçemizde çok zengin bir beddua ve küfür literatürü var. Argomuz da iyidir. Başka dillerde benzer argo zenginliklerine rastlayabilirsiniz, ancak beddua ve küfür konusunda hiçbir dilin bizimkiyle rekabet edebileceğini düşünmüyorum.

Küfür hakkında bir şey söylemeyeyim.

Ama insan niye beddua eder?

Gücü bir şeylere yetmez; çaresizlik içinde Allah'a sığınır; işi ona havale eder.

Beddua işe yarar mı?

Bilmiyorum; ancak insan en azından hemen engelleyemediği kötülükler karşısında beddua etti mi içini rahatlatıyor.

1987-1988 yıllarında da bedduada büyük bir sıçrama yaşanmıştı. Çok büyük ekonomik zorluk yaşayanlar küfüre ve bedduaya sarılıyordu. Sonra meşru ve demokratik kitle eylemleri başladı ve beddualarla küfürlerin yerini hak mücadelesi aldı.

Türkiye'de şu anda henüz beddua (ve hiç kuşkusuz, küfür) aşamasındayız. Bakalım bu aşama ne zaman aşılacak.

Ancak son aylarda duyduğum bedduaları bizim zenginliğimize yakıştıramıyorum. Bu sözlü kültür unutulmamalı. Benim önerim, beddua edeceklerin çok zengin geleneğimizden daha etkili bir biçimde yararlanmaları. Onlara yardımcı olmak amacıyla, bazı beddualarımızı hatırlatıyorum. Herkesten az sayıda benzer bedduayı duymaktan sıkıldım. Biraz değişiklik yararlı olacak. Halkımızın bu alandaki büyük yaratıcılığından bazı örnekleri aşağıda (kullanılacağı umuduyla) sunuyorum:

Adı bilinmedik derde düşesin

Alemin maskarası olasin

Allah az verip gezdirsin, çok verip azdırsın

Allah dert verip derman vermesin

Allah güldürmesin

Allah, güvendiğin bütün dalları kırıp, kanadını kolunu kötürüm sarıp, cami avlusuna mendili serip, elini ellere salan eylesin

Allah, kadılar kapısında kışlatsın

Allah, yataklara düşüp süründürerek, dermansız dertlere büründürerek, edepten namustan arındırarak, düşmanı hâline gülen eylesin

Ardı yurdu ıssız kalsın

Arkandan teneke çalalar

Aşından akrep çıksın, görmeyip yutasın

Ayağın çolak, başın kabak ola

Bacana baykuş konsun

Bir eline aldığı pul olsun dökülsün, öbür eline aldığı kül olsun savrulsun

Cami avlularından mendilin kalkmaya

Cefa ile can veresin

Cehenneme direk olasin

Çaldığın parayı doktora veresin

Çaldıklarının hayrını görme

Çoluk çocuğun maskarası ol

Darlık çekesin, bolluk yüzü görmeyesin

Derdine derman, yarana merhem bulunmaya

Dokuz yorgan parçalasın ölmesin

Döşekte uzanıp ölmeyesin
Ekmeğin aşın olsun da, yiyecek dermanın olmasın
Ekmeğini itler, yakarı bitler yesin
Ekmek atlı, sen yaya olasın
Eşin dostun olmaya
Gökte bulut yokken dolular yağsın; emeğin zayı olsun, fidan bitmesin
Gözünü toprak doyursun
Gün gele kara gele, yüreğine yara gele
Hayrını görmeyesin
Hevesin kursağında kalsın
İki yakan bir araya gelmeye
İtten aç, yılandan çıplak kalasın
İyi nimetlere perhiz tutasın
Kabir azabı çekesin
Kazancın ilaçlara yetmesin
Kocamadan belin iki bükülsün
Kollarına kelepçeler takılsın
Kuruş kuruş dilenesin
Malından canından ol
Mapushanelerde çürüyesin
Meteliğe kurşun atasın
Ömrün uzun olsun, dert ile yaşa
Öyle bir dert tutasın ki, dermanı kuş sütü, eşek boynuzu ola inşallah
Paran pul ola, karın dul ola
Rezil rüsva olasın
Sen kazanasın, eller yiye
Sıcak yatasın, soğuk kalkasın
Susuz derelerde boğulasın
Tokluğun bayramdan bayrama ola
Varın yoğun sele, yele gide
Varlık bul dirlik yüzü görme
Varlık bul, dirlik bulma
Vurduğun yer ot olsun, elin kolun küt olsun
Yanın yatakta, gözün kapıda ola
Yaptığın iş başını yesin
Yattığın yatak demir, diken olsun
Yiğit iken yıkılasın, dal iken devrilesin
Yorganın ot, yastığın taştan olsun